

Paweł Hanus*

Wykorzystanie dokumentacji byłego katastru austriackiego do regulacji stanu prawnego nieruchomości**

1. Wstęp

Regulacja stanu prawnego nieruchomości jest pojęciem często stosowanym w pomiarach geodezyjnych, choć nie do końca czytelnym i budzącym wiele kontrowersji [7]. Co oznacza bowiem literalnie termin „regulacja stanu prawnego”? Ustawa [13] mówi, że „Przez nieruchomość o nieuregulowanym stanie prawnym rozumie się nieruchomość, dla której ze względu na brak księgi wieczystej, zbioru dokumentów albo innych dokumentów nie można ustalić osób, którym przysługują do niej prawa rzeczowe”. Należy przy tym dodać, że w każdym przypadku istnieje pewien stan faktyczny nieruchomości, lub jej części, natomiast brak jest informacji o stanie prawnym nieruchomości w księgach wieczystych. Regulacja ma więc najczęściej doprowadzić stan prawny nieruchomości do zgodności ze stanem faktycznym, przy czym dotyczy to również granic nieruchomości. Regulacja nie oznacza zatem żadnej konkretnej pracy geodezyjnej, natomiast często jest kompilacją kilku prac geodezyjnych doprowadzających nieruchomość do stanu zgodnego z rzeczywistością.

Często do regulacji stanu prawnego nieruchomości konieczne jest sporządzenie wykazu synchronizacyjnego, który wraz z załączonymi dokumentami potwierdzającymi prawa do nieruchomości stanowi podstawę do założenia dla nieruchomości księgi wieczystej (KW).

Sporządzenie wykazu synchronizacyjnego, zwanego także równoważnikiem, jest czynnością geodezyjną wykonywaną przy prowadzeniu takich prac geodezyjnych, jak na przykład podział nieruchomości, lub też jest samoistną czynnością wykonywaną na przykład w celu dokonania przez stronę wpisu w KW. Sam wykaz synchronizacyjny jest sporządzany w przypadku zaistnienia rozbieżności

* Katedra Geomatyki, Wydział Geodezji i Inżynierii Środowiska, Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków

** Praca wykonana w ramach badań własnych nr 10.10.150.910/07

między stanem faktycznym działki ujawnionym w EGiB a stanem ujawnionym w oznaczeniu nieruchomości w dziale I-o KW. Przyczyn rozbieżności tych stanów jest niestety bardzo wiele. Do jednego z częstszych powodów takich rozbieżności w Polsce południowo-wschodniej należy brak założonej nowej księgi wieczystej przy jednoczesnym wpisie nieruchomości w dawne, austriackie księgi gruntowe, tak zwane LWH (liczba wykazu hipotecznego). Należy w tym miejscu dodać, że podstawą oznaczenia nieruchomości w LWH były parcele katastralne.

2. Kataster byłego zaboru austriackiego

Regulacja stanu prawnego na terenach byłego zaboru austriackiego jest specyficzna i wymaga znajomości przez geodetę zagadnień związanych z funkcjonowaniem tego katastru, jego historii i możliwości współczesnego wykorzystania.

2.1. Powstanie katastru austriackiego i zasady jego funkcjonowania

Podstawą założenia katastru na terenach zaboru austriackiego był patent z 23 grudnia 1817 r. cesarza Franciszka I o podatku gruntowym [9, 15]. Rozpoczęte w roku 1817 prace pomiarowe prowadzono na obszarze całej Austrii, w tym również na terenach polskich znajdujących się pod zaborem austriackim. Prace nad założeniem katastru trwały bardzo długo, bo aż do roku 1860. Prawie natychmiast po ukończeniu prac nad stałym systemem katastralnym, bo już w roku 1869, rozpoczęto jego aktualizację dokonywaną na podstawie pomiaru, zwaną wówczas reambulacją.

Po ukończeniu pomiarów w roku 1882 kataster ten określano jako zreambulowany stały kataster podatku gruntowego.

Podstawowym dokumentem katastru gruntowego była parcela katastralna. Według instrukcji z 1870 roku parcela to każda działka gruntu, która należy do tego samego właściciela, leży w tej samej niwie, w tej samej gminie albo samoistnym obszarze dworskim i o tym samym rodzaju uprawy. Parcela katastralna jest więc w zasadzie pojęciowym odpowiednikiem obecnej działki ewidencyjnej, a gmina katastralna – odpowiednikiem obecnego obrębu ewidencyjnego.

Każda parcela miała swój identyfikator (numer) i oznaczenie. Zasady numeracji parcel w byłym katastrze austriackim są bardzo podobne do zasad numeracji stosowanych w obecnej ewidencji gruntów i budynków.

Parcele oznaczano w następujący sposób:

- pgr.lkat 205 – parcela gruntowa o liczbie katastralnej 205,
- pb.lkat 50 – parcela budowlana o liczbie katastralnej 50.

Na terenach Polski południowej, objętej zaborem austriackim, występowały trzy układy katastralne: lwowski, węgierski i wiedeński. Pomiary parcel prowadzone były głównie metodami graficznymi z zastosowaniem stolika mierniczego.

Mapa prowadzona była w sekcjach szczegółowych. Podstawową zaś skalą mapy katastralnej była skala 1 : 2880 wynikająca z wiedeńskiego systemu miar. Jednemu calowi na mapie odpowiadało bowiem 40 sążni wiedeńskich, czyli 2880 cali w terenie (40 sążni × 6 stóp × 12 cali).

2.2. Rodzaje dokumentacji źródłowej

Pod względem prawnym kataster zabezpieczał w księgach gruntowych własność poszczególnych właścicieli oraz ułatwiał obrót nieruchomościami. Mapa katastralna chroniła granice nieruchomości, gdyż można było je odtworzyć na podstawie mapy [3].

Podstawą prowadzenia katastru był operat katastralny. Operat był sporządzany dla gminy katastralnej na podstawie oryginalnego operatu katastralnego zawierającego najważniejsze, dane dla sporządzenia operatu katastru podatku gruntowego.

Operat katastru podatku gruntowego zawierał:

- część kartograficzną, na którą składały się:
 - mapa katastralna – czystorys,
 - szkice indykacyjne,
 - manualia;
- część opisową, która obejmowała następujące dokumenty:
 - protokół parcelowy – gruntowy lub budynkowy,
 - arkusz posiadłości gruntowych tworzony według jednostki podatkowej w ramach gminy katastralnej,
 - spis alfabetyczny posiadaczy gruntowych,
 - sumariusz, czyli sumaryczne zestawienie arkuszy posiadłości gruntowych.

Mapa katastralna była podstawowym dokumentem części kartograficznej. W urzędach katastralnych znajdowała się jej odbitka litograficzna, sporządzana metodą suchodruku [4]. Podobnie jak mapy oryginalne odbitki były odpowiednio kolorowane. Zmian danych w operacie katastralnym dokonywano na podstawie tak zwanych szkiców indykacyjnych. Szkice te stanowiły również odbitki z mapy katastralnej wykonane metodą suchodruku, podklejone na tekturowy karton i rozcięte na cztery części, umożliwiające ich złożenie. Na takie szkice nanoszono pomiar aktualizacyjny. Dodatkowo w skład części kartograficznej wchodziły manualia, które w tym przypadku stanowiły kopie pierwotnych szkiców polowych [15].

Protokół parcelowy sporządzano na podstawie pomierzonych, obliczonych i wyrównanych powierzchni parcel. Protokół parcelowy zawierał: numer arkusza mapy, nazwę niwy, numer parceli, określenie przymiotu gruntu (dominikalny, poddańczy, wolny), numer domu, nazwisko, miejsce zamieszkania posiadacza, rodzaj

uprawy, obszar, klasę, czysty przychód, zmiany. Parcele w protokole parcelowym ułożone są w kolejności numerycznej: najpierw parcele budowlane, następnie parcele gruntowe. Każda strona była podsumowywana, a na końcu protokołu znajdował się bilans sum oraz bilans ogólny powierzchni gminy katastralnej [4].

Na podstawie protokołu parcelowego sporządzany był spis zwyczajny i alfabetyczny posiadaczy gruntowych. Oprócz imienia i nazwiska posiadacza gruntu zawierał on adres zamieszkania właściciela oraz liczbę porządkową arkusza posiadłości gruntowej. Ze spisu alfabetycznego sporządzany był wyciąg dla każdego posiadacza, zwany arkuszem posiadłości gruntowej [10].

Arkusz posiadłości gruntowej spisywano dla każdego ujawnionego posiadacza, według tak zwanej jednostki podatkowej [11]. Jednostką podatkową, według ustawy z 1883 roku, były grunty należące do jednej osoby, położone w obrębie gminy katastralnej (odpowiednik dzisiejszej jednostki rejestrowej gruntów). Arkusze posiadłości gruntowej składano razem po 100, tworząc dokument na podobieństwo dzisiejszego rejestru gruntów. Strona tytułowa arkusza zawierała jego liczbę porządkową, nazwę kraju, powiat, gminę i liczbę karty gruntowej oraz nazwisko i imię posiadacza, jego adres oraz udział w przypadku współwłasności. Wewnętrzne strony arkusza zawierały numer arkusza mapy, numer parceli, oznaczenie ciała hipotecznego według księgi gruntowej, oznaczenie niwy, klasę, podział na rodzaje upraw i przychód z każdej uprawy oraz rubrykę na oznaczenie zmian.

Operat katastralny utrzymywany był w zgodności ze stanem aktualnym oraz z księgami gruntowymi. Jego dezaktualizacja na terenie Polski nastąpiła dopiero w okresie międzywojennym oraz szczególnie po drugiej wojnie światowej [4].

2.3. Księgi gruntowe – wybrane problemy

Księgi gruntowe, w których były zapisywane prawa do nieruchomości oznaczonych jako zbiór parcel gruntowych, zostały założone w Austrii na podstawie powszechnej ustawy o księgach gruntowych z 25 lipca 1871 roku, a dla terenów Galicji na podstawie ustawy z 20 marca 1874 roku o zakładaniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg gruntu [1, 11].

Księgi gruntowe powstały na podstawie katasteru podatku gruntowego, dla każdej gminy katastralnej. Funkcjonują one jeszcze po dzień dzisiejszy, a potocznie nazywane są, jak już wspomniano, LWH lub księgami hipotecznymi [12] (rys. 1). Celem księgi gruntowej było ujawnianie stanu prawnego nieruchomości, głównie na potrzeby zabezpieczenia kredytu hipotecznego [7]. Księgi gruntowe są odpowiednikiem dzisiejszych ksiąg wieczystych.

Księga gruntowa składała się z księgi głównej oraz zbioru dokumentów. Księga główna zawierała wykazy hipoteczne oznaczone kolejnymi liczbami (LWH) dla poszczególnych nieruchomości. Pojedynczy wykaz hipoteczny dotyczył jednej nieruchomości, czyli ciała hipotecznego, przy czym istniały wyjątki od tej zasady.

A.

Liczba wykazu hipotecznego: 129 Gmina katastralna: Loric

Sąd grodzki: Gorlice

Liczba porządkowa	Liczba katastralna	Oznaczenie parceli (numer domu, rodzaj uprawy)	Liczba porządkowa	Liczba katastralna	Oznaczenie parceli (numer domu, rodzaj uprawy)
1	481	rola			
	605	rola			
	606	łąka			
	607	rola			
	608	rola			
	609	pastwisko			
	648	pastwisko			
	634	pastwisko			
	635	las			
	647	las			
	1080	parcela rozdana			

B.

Liczba porządkowa	WPIS
1	Na podstawie art. 45 ustawy z dnia 31. VII. 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 833 z r. 1927), ustawy z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 392 z r. 1932) oraz orzeczenia <i>Kolegijskiej Komisji Liczącej w Krakowie</i> z dnia <i>14 lutego</i> 1936 Nr. <i>R.U.F. 2/6/36</i> intabuluje się prawo własności tej realności na rzecz: <i>Baryla Gala z żoną</i>
2. ad. 1.	<p>z 14 pod. 15 stycznia 1941.</p> <p>Na podstawie umowy darowizny p. parcy Gorlice 18 stycznia 1939. (Dz. U. R. P. Nr. 38/39) intabuluje się prawo własności tej realności w częściach: <i>Krzysztof Galda synem Józefa wd. p. c.:</i></p> <p>a) <i>Guzycowa Fiktalca</i> } 1/2</p> <p>b) <i>małż. Fiktalca i Galda Fiktalowej</i> } 1/2</p>

Rys. 1. Przykład dawnej, austriackiej księgi gruntowej (tak zwanej LWH) – karta A i B

Źródło: [7]

Każdy wykaz hipoteczny tworzył strukturę, w którą wchodziły tak zwane karty oznaczone literami A, B i C.

Karta A określająca stan majątkowy, składała się z dwóch części (nazwa i opis ciała hipotecznego oraz wykaz parcel). Karta B zawierała zapisy, które dotyczyły prawa własności. Karta C zawierała zaś wpisy obciążeń, w tym hipoteki.

Oprócz księgi gruntowej, jak już wspomniano, w skład księgi hipotecznej wchodził zbiór dokumentów, które były podstawą wpisu prawa do księgi.

Zmiany w zakresie parcel w księgach gruntowych były wprowadzane na podstawie wykazu zmian gruntowych, który ujmował stan dawny oraz stan nowy parcel. Fragment dawnej, austriackiej księgi gruntowej zmodyfikowanej na potrzeby prowadzenia katastru w II Rzeczypospolitej przedstawiono na rysunku 1.

3. Przyczyny rozbieżności pomiędzy oznaczeniami nieruchomości w księgach gruntowych a danymi z ewidencji gruntów

Specyfika obszaru, na którym obowiązywał kataster byłego zaboru austriackiego, powoduje, że regulacja stanu prawnego nieruchomości prawie zawsze wiąże się między innymi z koniecznością sporządzenia równoważnika. Założenie w Polsce ewidencji gruntów na mocy dekretu [2] spowodowało wprowadzenie pojęcia działki ewidencyjnej. Zgodnie z zarządzeniem wykonawczym do dekretu z 1969 roku [16] w sprawie ewidencji gruntów działka „to ciągły obszar gruntu otoczony gruntami stanowiącymi przedmiot odrębnego władania”. Taka definicja powodowała, że działka mogła składać się z kilku różnych użytków, co jest sprzeczne z przytoczoną wcześniej definicją parceli. Ten fakt oraz wprowadzenie nowych numerów działek ewidencyjnych spowodował między innymi rozbieżności pomiędzy austriackimi księgami gruntowymi a zakładaną ewidencją.

Zakładana ewidencja kładła główny nacisk nie na prawo własności, ale na faktyczne władanie gruntem. Wydaje się, że takie potraktowanie problemu również przyczyniło się do rozbieżności pomiędzy stanem prawnym a stanem faktycznym. W przypadku bowiem, gdy właściciel ujawniony w księgach gruntowych nie korzystał ze swojego prawa, w ewidencji wpisywano faktycznego władającego (tak zwany posiadacz samoistny). Brak korzystania przez prawowitego, według austriackich ksiąg gruntowych, właściciela z przysługującego mu prawa miał różne przyczyny. Do głównych można zaliczyć między innymi skutki II wojny światowej, przesiedlenia ludności, ofiary wśród ludności cywilnej. Wprowadzenie przy tym nowej numeracji nie ułatwiało, i nadal nie ułatwia, dochodzenia swoich praw. Wspomniana instytucja posiadacza samoistnego nadal obowiązuje i taki posiadacz do czasu uregulowania stanu prawnego jest ujawniany w ewidencji jako władający.

Uregulowanie stanu prawnego przez posiadacza samoistnego odbywa się przy tym w trybie sądowym poprzez zasiedzenie, a jednym z koniecznych dokumentów do tego procesu jest wykaz synchronizacyjny.

Kolejna przyczyna rozbieżności pomiędzy stanem prawnym ujawnionym w księgach gruntowych a stanem faktycznym ujawnionym w ewidencji to efekt działania Ustawy z 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych [14]. Zgonie z nią osobom władającym gruntami, a nieposiadającym dokumentu własności gruntów, w specjalnym postępowaniu wydawano akt własności ziemi (AWZ). Mimo iż ustawa przestała obowiązywać, wydane akty własności ziemi nadal zachowują moc prawną. Oznacza to, że mimo iż w księgach gruntowych jest wpisany inny właściciel gruntu, to i tak prawnym właścicielem jest posiadacz aktu własności ziemi. Należy przy tym dodać, że akty własności ziemi zostały wydawane z zastosowaniem jako oznaczenia nieruchomości zarówno numerów parcel, jak i numerów działek w zależności od tego, czy na danym obszarze w chwili wydania aktu założona już była ewidencja gruntów. W wielu przypadkach posiadacze aktu własności ziemi nie mają w dalszym ciągu założonej księgi wieczystej.

Powołana w roku 1946 instytucja ksiąg wieczystych nie spowodowała automatycznego obowiązku zakładania takich ksiąg dla każdej nieruchomości gruntowej. Dlatego też wiele nieruchomości nadal takiej księgi nie ma założonej, a jedynym dokumentem potwierdzającym własność (nie władanie) jest austriacka księga gruntowa.

4. Wykaz synchronizacyjny jako element regulacji stanu prawnego na obszarze katastru byłego zaboru austriackiego

Podstawowym dokumentem niezbędnym zarówno przy regulacji stanu prawnego przez posiadacza samoistnego poprzez zasiedzenie, jak i przy założeniu księgi wieczystej przez osobę posiadającą akt własności ziemi jest wykaz synchronizacyjny.

Wykaz sporządzany jest w formie tabeli, w której porównywane są dane z ewidencji gruntów oraz dane z ksiąg wieczystych (LWH).

Przed sporządzeniem tego typu dokumentu wykonywane są kolejno następujące czynności:

1. Uzyskanie informacji o numerach działek ewidencyjnych, dla których ma być sporządzony równoważnik.
2. Pozyskanie kopii mapy ewidencyjnej oraz kopii odpowiedniego fragmentu mapy katastralnej byłego zaboru austriackiego.
3. Kalibracja mapy ewidencyjnej, a następnie mapy katastralnej.
4. Odszukanie odpowiadających działkom ewidencyjnym parcel katastralnych.
5. Odszukanie w sądzie wieczysto-księgowym numerów LWH odnalezionych parcel, a następnie pozyskanie informacji z poszczególnych kart odszukanых LWH, w tym informacji o powierzchni parcel.
6. Sprawdzenie różnicy w powierzchniach działek i odpowiadających im parcel.
7. W przypadku konieczności wykorzystania jedynie części powierzchni parcel – wykonanie podziału parceli na mapie katastralnej.

Ponieważ mapa katastralna sporządzana była najczęściej w skali 1:2880, a mapa ewidencyjna prowadzona jest zazwyczaj w skalach 1:1000 lub 1:2000, odszukanie właściwego fragmentu mapy katastralnej może być czasochłonne. Istotnym elementem jest dokładne porównanie obu map. W tym celu przeprowadzana powinna być ich kalibracja. Mapę ewidencyjną kalibrujemy najczęściej do właściwego układu współrzędnych na podstawie siatki krzyży lub punktów osnowy. Mapę katastralną jest najczęściej kalibrowana z wykorzystaniem punktów łączących trzy lub więcej linii granicznych (tak zwane trójmiedze), których współrzędne są odczytane ze skalirowanej mapy ewidencyjnej. W przypadku kalibracja całego obrębu korzystna jest transformacja na podstawie tak zwanych kresek calowych [5, 6].

W przypadku gdy w skład przedmiotowej działki wchodzi jedynie część parceli gruntowej, konieczne jest jej podzielenie na mapie. Przypadek taki przedstawia rysunek 2.

Rys. 2. Przykład konieczności podziału parceli przy sporządzaniu równoważnika. Działka 659 zajmuje jedynie część parceli 303

Źródło: opracowanie własne

Województwo: małopolskie
 Miasto: Kraków
 Jednostka ewidencyjna: Podgórze
 Obręb: 106
 Gm. Kat.: Bieżanów

WYKAZ SYNCHRONIZACYJNY (RÓWNOWAŻNIK)

DLA SĄDU REJONOWEGO KRAKÓW-PODGÓRZE WYDZIAŁ KSIĄG WIECZYSTYCH

Sporządzono dnia: 10.07.2007
 Nr ks. rob.: 3547/264/2007

		STAN DOTYCHCZASOWY (LWH)					STAN NOWY (EGH)								
Lp.	Nr KW	Imię i nazwisko właściciela (władającego)	Imię i nazwisko narwa - b gm. kat. lub jedn. ewid.	Polozenie	Pgr. l.kat. dz.	Powierzchnia	Rodzaj zaszczyj zmianny	Nr aktu/szy mapy	Nr działka	Określenie położenia - obr. jedn. ewid.	Powierzchnia ha a m ²	Powierzchnia m ²	Powierzchnia	Imię i nazwisko właściciela (władającego)	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
	LWH 571	Tadeusz Kowalski (Henryk Krystyna) - udział 1/1	Gm. Kat. Kraków Bieżanów	Lk 904/14	0 05 48	Zmiana oznaczenia działek (parcel)	-	3262	Kraków Podgórze Obr.106	0 43 15	G. 247	21493	Tadeusz Kowalski (Henryk Krystyna) - udział 1/1 30-741 Kraków ul. Łączna 55		
					razem	0 43 43									

Najnowszy dokument służy do podanej wpisu do listygi wieczystej stosownie do Ustawy z dnia 17 maja 1989r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. Nr 340 poz. 2027 z 2003r.)

Rys. 3. Przykład wykazu synchronizacyjnego
 Źródło: opracowanie własne

Niewykorzystana część parceli może być użyta przy synchronizowaniu sąsiedniej działki. Należy tu dodać że w takim przypadku konieczne będzie sporządzenie mapy z podziałem parceli oraz ustalenie mianowników działek. Brak takiego podziału może doprowadzić do sytuacji, w której sporządzenie równoważnika dla sąsiedniej działki będzie niemożliwe z uwagi na wykorzystanie całej parceli gruntowej. Niestety wielu geodetów ignoruje ten fakt.

Odszukanie w sądzie wieczystoksięgowym numerów LWH, w których znajdują się parcele o numerach ustalonych w wyniku porównania, jest możliwe dzięki skorowidzowi parcel lub protokołowi parcelacyjnemu. W obu dokumentach oprócz numeru parceli, rodzaju użytku oraz powierzchni znajduje się numer LWH, który jest przyporządkowany danej parceli. Często w samych LWH brak jest informacji o powierzchni parcel – w takim przypadku należy ja ustalić na podstawie skorowidza parcel. Należy zaznaczyć, że na końcowych stronach skorowidza znajdują się tak zwane dodatki, czyli wpisy zmian. Wpisy te prowadzone były systematycznie i pogrupowane są według roku, w którym dokonano zmiany.

Przed sporządzeniem wykazu konieczne jest porównanie powierzchni parcel z powierzchnią odpowiadającej im działki. Dopuszczalną rozbieżność najczęściej ustala się na podstawie wzoru zamieszczonego w instrukcji [8] przy modernizacji ewidencji gruntów i budynków. Wzór ten ma postać

$$dP_{\max} = 0,001P + 0,2\sqrt{P},$$

gdzie P – pole powierzchni działki ewidencyjnej.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że informacje o porównywanych polach powierzchni pochodzą z części opisowych operatów ewidencyjnego i katastralnego oraz że powierzchnia ewidencyjna może być podana z dokładnością do 1 ara (powierzchnie w byłym katastrze austriackim podawano z dokładnością do 1 m²). Między innymi z tego powodu otrzymane różnice mogą być większe. Przykład wykazu synchronizacyjnego przedstawia rysunek 3.

5. Wnioski

Materiały katastru austriackiego na terenie Polski południowo-wschodniej są podstawowymi dokumentami wykorzystywanym przy regulacji stanu prawnego nieruchomości. Większość prac geodezyjnych związanych z regulacją stanu prawnego wymaga sporządzania wykazu synchronizacyjnego. Jest to spowodowane zarówno odmiennym oznaczeniem nieruchomości w LWH (parcela) oraz w ewidencji gruntów i budynków (działka ewidencyjna), a zatem odmiennym oznaczeniem nieruchomości w księgach gruntowych i w ewidencji, jak również brakiem

ksiąg wieczystych (w wielu przypadkach) dla działek gruntu uwłaszczonych na mocy ustawy [14]. Stąd też wykorzystanie materiałów byłego katastru austriackiego w tego typu pracach jest nie tyle możliwością, co koniecznością.

Wykorzystanie tych materiałów, jak wykazano w niniejszym artykule, wymaga od geodety nie tylko dobrej znajomości obecnych uregulowań prawnych w zakresie ewidencji gruntów i budynków oraz funkcjonowania ksiąg wieczystych, lecz przede wszystkim znajomości zasad funkcjonowania katastru byłego zaboru austriackiego.

Należy podkreślić że błędne wykonanie przez geodetów wykazów synchronizacyjnych generuje kolejne błędy, popełniane w dobrej wierze przez geodetów wykonujących podobne prace dla sąsiednich nieruchomości.

Literatura

- [1] *100 Jahre führung des KATASTERS 1883–1983*. Wien 1986.
- [2] Dekret z dnia 2 lutego 1955 roku o ewidencji gruntów i budynków. Dz. U. Nr 6 z dnia 15 lutego 1955 r., poz. 32.
- [3] Fedorowski W.: *Ewidencja gruntów*. PPWK, Warszawa 1974.
- [4] Frelek M., Fedorowski W., Nowosielski E.: *Geodezja rolna*. PPWK, Warszawa 1970.
- [5] Hanus P., Kremiec K.: *Transformacja map katastralnych byłego zaboru austriackiego*. Geodezja (półrocznik AGH), t. 11, z. 2, 2005, s. 239–249.
- [6] Hanus P.: *Możliwości wykorzystania materiałów katastru austriackiego do wybranych prac geodezyjnych*. AGH, Kraków 2006 (praca doktorska, niepublikowana).
- [7] Hycner R.: *Podstawy katastru*. Uczelniane Wydawnictwa Naukowo-Dydaktyczne AGH, Kraków 2004.
- [8] Instrukcja techniczna G-5: *Ewidencja gruntów i budynków – wytyczne techniczno-organizacyjne*. GUGiK, Warszawa 2003.
- [9] Maksyś M.: *Zbiór ustaw, rozporządzeń i instrukcji mierniczych w streszczeniu, obowiązujących na obszarach byłej Galicji*. Warszawa 1926.
- [10] Stoksikówna J.: *Galicyski kataster gruntowy, jego geneza, dzieje i spuścizna aktowa*. Archeion, t. LXIII, 1975.
- [11] Szafran F.: *Działalność władz ziemskich a hipoteka i kataster*. Warszawa 1930.
- [12] Szeliga K.: *Osobliwości polskiego katastru oraz problemy jego modernizacji*. Geodeta, nr 10/2002.

-
- [13] Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami. Dz. U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 i z 2001 r. Nr 129, poz. 1447.
- [14] Ustawa z 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych. Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 250.
- [15] Wolski J.: *Austriacki kataster podatku gruntowego na ziemiach polskich oraz jego wykorzystanie w pracach urzędzeniowych i badaniach naukowych*. Polski Przegląd Kartograficzny, nr 3, 2000.
- [16] Zarządzenie Ministrów Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej z dnia 20 lutego 1969 roku w sprawie ewidencji gruntów. MP Nr 11, poz. 98.